

Iz življenja in sveta

Zrak je morje češkoslovaške republike

Praga je center slovanske aviacije ter ima zračno zvezo z vsemi važnimi letališči na kontinentu

Kako naglo se razvija letalstvo po vojni, o tem nam nudi najlepši dokaz Praga, kjer je bila šele l. 1920. otvorjena prva praga v zračnem prometu. V prvem letu je bilo izvršenih samo nekaj poskusnih poletov. Ze naslednje leto pa se je otvorila zveza med Prago in Parizom preko Strassburga in Linija se je podaljšala kmalu še od Prage do Varšave. V naslednjih letih se je zračni promet iz Češkoslovaške podaljševal vedno bolj v jugovzhodni smeri. Segel je preko Dunaja in Beograda do Bukarešte, od tam pa celo v Carigrad in končno je postala ta zračna črta najvažnejša na liniji: Pariz-Praga-Angora.

Promet na rečeni progi vzdržuje akcijska družba »Franco-Roumaine«, ki je večinoma v rokah francoskega kapitala, soudeležen pa je tudi kapital manjših narodov, predvsem češkoslovaški, jugoslovanski, rumunski in poljski. Težišče prometa imenovane družbe je kajpada med Prago in Parizom. Na drugem mestu stoji črta Praga-Dunaj, med tem ko ima praga-Praga-Varšava le malo potnikov. Zračni promet med rečnimi mesti se vrši redno, poleti in pozimi ter tudi v vsakem vremenu. V l. 1928. je bilo na teh progah izvršenih 1872 rednih poletov. Letala so prepeljala 1567 oseb, 5098 kg pošte in skoro pol milijona kg tovarov.

Druga največja črta zračnega prometa na češkoslovaških tleh je linija: Praga-Brno-Bratislava-Košice. Nedavno se je praga podaljšala še do Užgoroda. Na tej progi je bilo lani prepeljanih 3878 potnikov. Pisem in tovarov je bilo manj. Zračni promet med Prago in Marijinimi Lazni, ki se je otvoril l. 1925., deluje samo v poletnem času.

Na progi: Praga-Berlin in Praga-Dunaj oskrbujejo zvezo tri družbe. Prvo je nemška Lufthansa in Avstrijska zrakoplovna družba. Glede potniškega prometa treba povedati, da je ta linija najboljše osečana. Samo tekom lanskega leta se je poslužilo te zveze 5519 pasažirjev. Tudi pošte in tovarov se je prepeljalo izredno mnogo. Nemška Lufthansa vzdržuje poleg Prage tudi promet z Bremenom in Monakom. Ti dve progi beležita zelo močno frekvenco in promet na niti stalno narašča. Posebno druga pro-

ga je važna, ker prehaja v zvezo s Španijo preko Švice.

Največja zračna praga iz Prage pa je zveza z Rotterdamom. Dolga je 822 km. Promet vzdržuje Češkoslovaška zrakoplovna družba. V kratkem se obeta tudi otvoritev prometa med Prago in Londonom, tako, da bo Praga tudi po zraku direktno zvezana z vsemi važnimi evropskimi letalskimi središči.

S praškega letališča je bilo v minulem letu izvršenih nad 5000 poletov. Z letali pa se je vozilo okrog 15 tisoč potnikov. Tudi številke poštne pošiljke in zračno-prometnega blaga so zelo visoke. Praški aerodrom postaja po njih prirečanju med evropskimi letališči eden najvažnejših evropskih središč. Niso zastoj skovali baš Čehi reka: »Zrak je naše morje«. Kdor ni na plavuti kakor riba, mora pač imeti krila kakor ptič.

Kirurg dr. Vinko Kern

Danes pred sto leti je umrl na Dunaju dr. Vinko Kern, ustanovitelj dunajske kirurške šole, ki ga smatrajo tudi naši zdravniki za utemeljitelja kirurgije, in to po pravici; kajti dr. Vinko Kern je bil od l. 1797. do l. 1805. profesor kirurgije na ljubljanskem medicinskem liceju in je iz ljubljane odšel na Dunaj, kjer je dosegel posebno čast, da je postal tudi osebni rano-celnik tedanjega cesarja Franca.

Dr. Kern se je rodil v Gradcu. Njegovega poretka ni mogoče natančno ugotoviti, vendar sodijo, da izhaja iz rodu Kernov, ki so bili že davno naseljeni na Slovenskem, poglavito v Kranju in Ljubljani. Pravijo celo, da je dunajski kirurg dr. Albert govoril svojim slušateljem slovenske narodnosti o Kernu vedno kot o njihovem rojaku.

Dr. Vinko Kern je študiral v zelo bednih razmerah. Služil je v Trstu, Salzburgu in Benetkah in je zaradi svojega siromaštva spremljal imovite bolnike na potovanjih in jih vozil v zdravilišča. Revščina, v kateri je živel, je Kerna napravila za pijanca. Le z največjim naporom se je tej strasti unrl, izvil in postal vreden član človeške družbe.

Najvažnejša Kernova pridobitev za medicino so nasveti glede ravnanja z

ranami. Postavil je načelo, da je smatrati rano za mehaničen proces in da je naloga medicine pri ranah najprej vzpostaviti prekinjeno vez celotnega tkiva.

Velike zasluge si je pridobil dr. Kern kot urolog. Ze v Ljubljani je razvil operativno tehniko za odstranitev kamna, katero je izvrševal zelo spretno. Še važnejše so morda njegove zasluge za pobijanje koz. Imel pa je smolo, da mu je baš v Ljubljani na

»Kraljica peska«

V obmorskem kopališčem kraju Olonneu na Francoskem so izvolili, kakor vsako leto, za »kraljico peska« gđc. Suzano Lefebvreovo (v srodini). Na levi in desni nje častni dami.

Največji moške sedanosti

Na znanem ameriškem vseučilišču Jale znašajo vsakoletni približni stroški za učenje 10.000 dolarjev. Temu primerni so uspehi. Skupina absolventov je n. pr. priredila anketo o vprašanju »Kdo je največji moški sedanosti in koga najbolj občudujete?« 25 glasov (dijaških) se je izjavilo za Lindbergha, isto toliko za »mojega očeta« (namreč za tistega, ki lahko plačuje letno po 10.000 dolarjev za izobrazbo svojih otrok), 20 se jih je odločilo za Mellona, 19 za Hooverja, 18 za Bernarda Shawa, 16 za Edisona, 13 za Mussolinija, 9 za Al Smitha, 5 za Forda, 4 za Einsteina, 3 za Byrda, isto toliko za Dwighta Morrowa. — Drugod po svetu, kjer se ljudje ne izobražujejo tako drago, ne bi n. pr. nikomur prišlo na um, da bi Mellonom prisojal prva mesta, Einsteinom pa prav zadnja, še celo za kakšnimi Smithi.

Telefon v brzovlaku

Češkoslovaško prometno ministrstvo pripravlja uvedbo telefonskega prometa po brzovlakih. Ta promet otvorijo najprvo na progi Praga-Bohumín in če se tu obnese, ji bodo sledile druge proge.

Terezija Neumannova v veliko-nočnem tednu

Iz Monakova poročajo, da so se konnersreuthski čudodelniki na veliki petek ponovno pojavila krvaveča znamenja in sicer tokrat prvič v obliki podolgovatih marog, kakor da izvirajo od udarcev z bičem. Poleg tega je trpela na hripi, na revmatizmu v sklepih in na dvostranskem vnetju bezgavk. Ležala je v globokem spanju, tako da so se bali za njeno življenje, in od časa do časa je govorila v delirijih sanjah, ki so ji prikazovale pri-

Železničari!

blago za železničarske kroje, pravi železničarski loden m Din 75.—, 90.—, boljše kvalitete m Din 110.—. Kompletne uniforme Din 580.—, 650.— in 750.—. DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

kozah umrl sin, med tem ko mu je donasal kurir potrebno cepivo. Ljubljanski obrekovalci so hlastnili po tej priliki, da so ga črnili, kar je zelo razpihalo agitacijo zoper vakcinacijo. Še dolgo potem, ko je načelo vakcinacije prodrl v svetu, so ljubljanski homeopati zabavljali na to metodo, ki pa je končno zamašila usta obrekovalcem s svojimi uspehi.

Poleg vsega tega je bil Kern plodovit medicinski pisatelj. Bil je tudi znamenitejši predhodnik dr. Theodorja Billrotha, katerega stoletnico rojstva slavi dunajska medicinska šola ta mesec in o katerem smo na tem mestu že govorili.

gledališča v Poznanju. — Prenos inozemskih postaj. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra in solistov. — 17:30: Glasbeni program za deco. — 21: Veseloliga »Literatura«. — Večerni koncert lahke godbe. — BERLIN 17:30: Popoldanski koncert. — 20: Dialogi iz svetovne literature. — 21: Zabaven večer. — FRANKFURT 16:35: Koncert operetne glasbe. — 20:15: Verdijev »Rigoletto« na gramofonskih ploščah. — Pevski koncert. — LANGENBERG 17:45: Koncert komorne glasbe. — 20:05: Narodne pesmi. — 20:45: Veseloliga. — STUTTGART 16:35: Prenos koncerta iz Frankfurt. — 20: Koncert filharmoničnega orkestra. — 21:30: Glasbeno-literarni večer. »Človek v ječi«. — TOULOUSE 21:30: Večerni koncert orkestra. — 22:45: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9:15: Dopoldanski koncert. — 17:40: Orkestralni koncert. Odlomki iz operet. — 19:30: Prenos iz opere. — Ciganska godba. — LONDON 19:45: Händlove klavirske skladbe. — 20:45: Koncert komorne glasbe. — RIM 17:30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20:45: Koncert operne glasbe. — STOCKHOLM 18:20: Koncert lahke godbe. — 19:45: Schumannova glasba. — 19:55: Pesne melodije v 200 letih.

Za dobo rastenja

potrebuje deca nujno dobro hrano. V tej življenjski dobi je neobhodno potreben krepilni proizvod, ki pospeši rasteenje, izgradnjo kosti, stvarjanje krvi in mišic. Običajna dnevna hrana ni za časa rasteenja vedno zadostna, da v pravilnem razmerju unese v organizem deteta vse one hranilne elemente, ki so telesa potrebni, in da unese v telo ono energijo, ki je za vse večje življenske zahteve potrebna.

OVOMALTINE

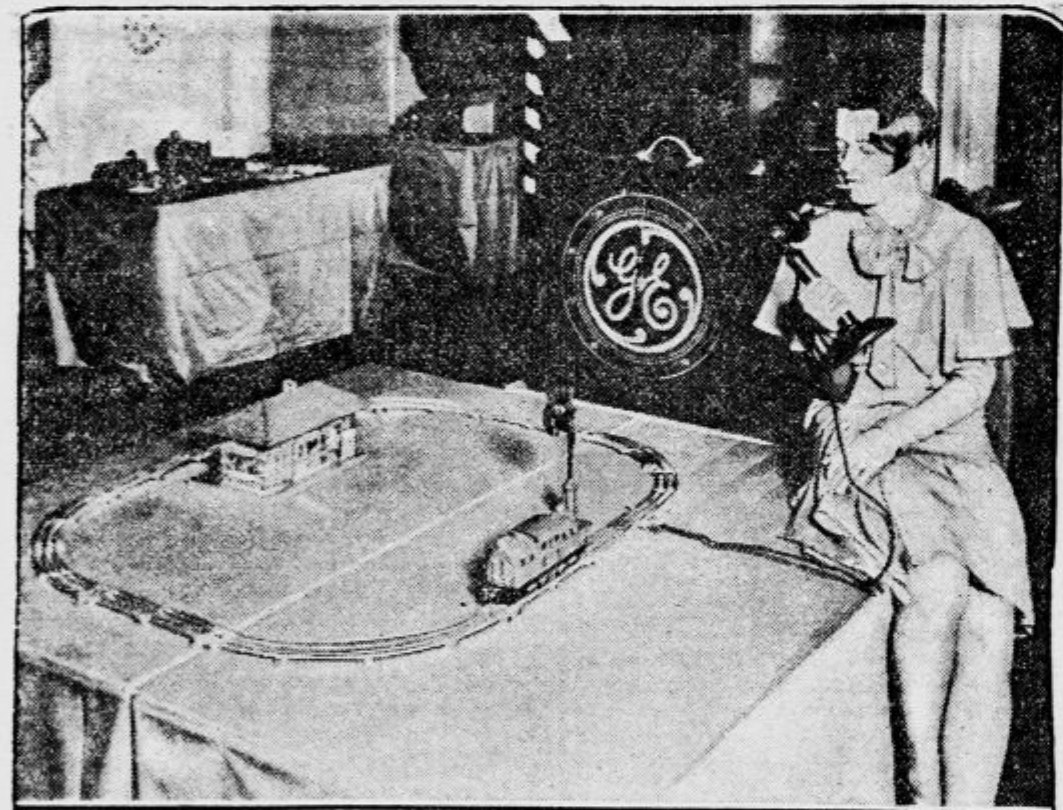
odgovarja medtem vsem onim zahtevam. Ovomaltine ima izvrsten okus ter se zelo lahko prebavlja. 2—3 žličice Ovomaltine za predžujnik in južno znatno pospešujejo dober razvoj telesa.

Dobiva se povsod za ceno 18.50 Din Skatljica. Zahtevajte brezplačni vzorec, pozivajoč se na ta list, od

Dr. A. WANDER d. d., Zagreb.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Nov ameriški izum: lokomotiva, ki vozi na povelje

Splošna električna družba v Shenectadyju (U. S. A.) je zgradila gorenji model lokomotive, ki združuje, se ustavi, vozi nazaj na operatorjevo povelje. Brezžična električna in mehanizmi, ki jih poznamo že iz izuma »mehaničnega robota«, igrajo glavno vlogo tudi pri tej zanimivi in važni iznajdbi.

Maurice Renard:

Čarobna palica

Lepega solnčnega opoldne v novembru 1912 je potrkal na vrat askromne kmetije v okolici Soissona:sa redovnik v obrabljeni halji in velikih okovanih čevljih. Njegov obraz je bil vever in nasmeh in izpod gobozih obrvi so se mu veselo bliskale vrane črne oči. Obril se ni bil že nekaj dni; ščetine, ki so mu poganjale po licu, ga niso delale baš lepega.

Ko ni dobil odgovora, je še enkrat trkal z gorjačo:

— Hej, očka Cruet!

Vrata so se napol odprla. V veži se je pokazal nezaupljiv obraz.

Redovnik je snel svoj starinski klobuk in si ga začuden poddržal nad glavo.

— Crueta ni več tu? Je vprašal presenečen.

— Ne, je odgovoril čemerni možak. Že od lani ne. Zdaj sem jaz lastnik kmetije.

— Tedaj ste vi gospodar, je povzel prišlec čez čas, ko ga je prva osuplost minila. Upam, da mi malo postrežete, kakor mi je vselej oča Cruet. Jaz sem usmiljeni brat Fédat. Vsaki dve leti hodim tod okoli in pobiram milodare.

Kmetov obraz se je še bolj zmračil.

— Nismo imoviti, je zagodrnjal.

— Ne prosim vas denarja, je ugovarjal usmiljeni brat. Navadno sem se

oglasil samo na krožnik juhe. Ali se srdite?

Govoril je v narečju, z naglasom, ki je zbujal zaupanje. Iznenada se je zasmel.

— Stopite noter, je rekel kmet, kakor da mu je žal prejšnjih besed. Vem, kdo ste; pripovedovali si mi o vas.

Odmaknil se je od vrat in zaklical:

— Felicitat!

Brat je stopil čez prag. Zagledal je žensko, koščeno in čemerno, z nemirnimi očmi. Ne moreč se za neprijazni sprejem, je gost dobrodušno pozdravil:

— Dober dan, mamka! Toda dovolite: kako vam je ime?

— Barquenois, je odgovoril mož. Gospod brat bo z nama pri obedu, se je obrnil k ženi, zamaš se trudeč, da bi prikrikl zlovoljnost.

Žena se je hotela opravičiti:

— Da sem vedela, bi bila...

— Nikar! je prijazno zavrnil gost. Kar bo, bo dobro. Zelite ali repa, pa čaša vode — evo, to je vse.

— Frédéric, pojdi na vodnjak po vodo, vedro je prazno.

— Na vodnjak! se je začudil brat. Ali ne hodite nič več na izvire?

— Minulo zimo je usahnili, je odvrnil Barquenois. Nafrže zaradi usedanja zemlje. Zato hodimo po vodo na vodnjak, več kot petdeset metrov daleč.

— Vidite, je vzkliknil brat Fédat, sam ljubi Bog me je poslal! Poiščem vam vodo! Gotovo je kje pod zemljo,

nemara celo v bližini, na dvorišču, na vrtu.

— Morda! je skomignil Barquenois in posilil obraz na reža. Saj res, pravili so mi nekaj, da znate s paličico odkriti vodo.

Vzel je vedro in šel z njim.

— Hm, je menil brat in se obrnil h gospodinj, vaš mož se mi vidi nekam čuden. Ali je bolan? Ne? Slaba letina?

— Še ne preveč, se je izmaknila vprašanju.

— Rekli boste, da se vtikam v stvar, ki mi niso nič mar, je nadaljeval brat. Toda glejte, povsod, kjer se oglašim, sem kakor domač; in moji nasveti niso ravno slabi.

— O, verjamem, gospod...

— Človek ne sme biti slabe volje, to dobri Bog zameri. Kaj mu je? Skrb? Ah, vse se prenese, samo da je ljubo zdravje...

— Sitnosti smo imeli, je zamrmrala. In ne majhnih. Čudim se le, da vam še niso ničesar povedali. Iz Saugevillia ste prišli, ne? Ali vam tam niso govorili o nas?

— Ne.

— Orožniki so naju nadlegovali... Spomlad je bil v okolici umorjen neznan mož. Imel je polno torbo zlata in bankovcev, ki je izginila. Frédéric je bil obtožen, da ga je oplenil in ubil. Prišli so k nam in nam pretaknili vso hišo. In kolikokrat sva morala v mesto k zaslišanju! Pa konfrontirali so naju, kakor

se pravi. Vidite, brat, to nama je zargnilo vse dni, ki so nama še namenjeni.

— Res? Kaj takega!

Dobri brat je sočutno zmajal z glavo. — Frédéric prihaja. Ne povejte mu, da sem z vami o tem govorila.

Barquenois se je vrnil in postavil polno vedro na ognjišče.

— Ali ne bi hoteli čaše vina? se je žena obrnila k gostu.

— Hvala. Vina ne pijem.

Redovnik je bil prijeten gost. Jedel je z veljim tekom, vmes pa se je neprestano šalil in smejal. Barquenois in njegova žena sta ga poslušala brez besed. Nič ju ni moglo razvedriti, toda neutrudljivi gost si ni dal vzeti dobre volje.

Tako je minilo kosilo. Brat Fédat je prvi vstal izza mize.

— Naprej, na delo!

Odprl je vrata na vrt: majhna ograda s solčivjem in sadnim drevjem ter nizkim leskovim grmom. Barquenoisova sta hodila za njim. Z velikim žepnim nožem si je odrezal iz rogovilastega grma vitko vejo in z nje skrbno obral liste.

— S tako vejo?... je vprašal Barquenois.

— Da. Stvar je kaj preprosta. Kakor hitro pridem s paličo do kraja, kjer je talna voda, se mi jame vrteti v rokah.

— Nu, to bi pa res rad videl!

— Ne verjamete? Povedal vam bom

takisto, ali je v vaši zemlji kaj kovinskih predmetov in zlata! Nič čudnega bi ne bilo; nekega dne sem odkril star kovčeg, poln zlatnikov, jedva dva metra globoko!

— S tako paličico? se je začudila žena.

— S paličico, ki jo urežem kjerkoli. — Čulite, se je zdajci oglašil kmet. Te stvari mi niso nič kaj po godu. Zde se mi kakor čarovnije, ki z njimi zabavajo ljudi v cirkusu.

— Nikakor ne! se je branil redovnik in se veselo zasmel. Poglejte, zdaj začnem. Ali kaj stavite, da najdem vodo v tej smeri?

Kmet ga je zgrabil za roko.

— Ne! je velel osorno. Ne maram. Še za norca da bi me imeli!

— Kakor želite! je vzdihnil brat in vrge palico stran. Škodali...! Todaj do svidenja! V dveh letih, kaj ne? Dotorej se morda premislite!

Segel jima je v roke in se poslovil. Barquenoisova sta gledala za njim, dokler jima ni v bližnjem gozdu izginil izpred oči.

★

Dve uri nato se je pojavil v krčmi.

Za mizo sta sedela dva orožnika, ki sta takoj, ko sta ga zagledala, vstala in ga spoštljivo pozdravila.

— Nu, kako, gospod nadzornik?

— Imamo ga, je odvrnil dozdevni redovnik ter odložil haljo. Barquenois je morilec. Torba je zakopana na vrtu.

